

Жариялау этикасы

Ғылыми жарияланымдардың этикасы - бұл журналды шығару процесіне қатысатын барлық тараптардың (редакциялық кеңес, рецензенттер, редакторлар, баспагерлер, авторлар) кәсіби өзара іс-қимыл жүйесі. Баспа қызметі ғылыми жарияланымдар этикасы комитеті – Committee on Publication Ethics (COPE) әзірлеген ұсынымдар мен стандарттар, сондай-ақ беделді халықаралық журналдар мен баспалардың тәжірибесі негізінде жүзеге асырылады.

Этикалық мінез-құлық принциптері ғылыми мақалаларды қабылдау, қарау және жариялау процесіне қатысатын барлық тараптар үшін міндетті болып табылады.

Редакциялық кеңес пен рецензенттер қызметіндегі этикалық қағидаттар

Рецензенттерді қоса алғанда, редакциялық кеңес:

- атын ғылыми мақалалардың сапасына негізгі жауапты;
- жұмыстардың ғылыми маңыздылығы және ұсынылған деректердің дұрыстығы негізінде жариялау туралы шешім қабылдайды;
- ғылыми адалдық және әртүрлі пікірлерді алқалы талқылауға дайын болу қағидатын сақтайды;
- авторларға авторлық құқықты сақтай отырып, мақаланы жариялау туралы мәліметтерді ашық қолжетімділікте орналастырады;
- ол қабылдамайтын немесе қабылдайтын мақалаларға қатысты мүдделер

қақтығысы болмауы керек;

- ұсынылған мақала бойынша ақпаратты авторлардан басқа ешкімге жария етпеуі тиіс;
- жарияланбаған материалдарды басқаларға қолдануға немесе беруге болмайды. Бұл деректер құпия сақталуы керек және пайда табу үшін пайдаланылмауы керек;
- плагиат болып табылатын материалдарды жариялауға жол бермеуі тиіс.

Рецензиялау бас редакторға және редакциялық кеңеске жариялау туралы шешім қабылдауға және авторлармен тиісті өзара әрекеттесу арқылы көмектеседі, сонымен қатар авторға жұмыс сапасын жақсартуға көмектеседі.

Рецензент рецензияланған жұмыстың авторы немесе бірлескен авторы, сондай-ақ олардың ғылыми жетекшілері және/немесе автор жұмыс істейтін бөлімшенің қызметкерлері бола алмайды.

Редакциядан рецензиялауға алынған кез-келген қолжазба құпия құжат болып табылады. Бас редактор көрсеткен адамдарды қоспағанда, оны басқа адамдармен талқылауға болмайды.

Рецензент объективті болуы керек, өз пікірін нақты, нақты және дәлелді түрде білдіруі керек.

Рецензент бас редактордың назарын рецензияланған мақаланың оған міндетті

түрде сілтеме жасай отырып, бұрын жарияланған кез келген басқа мақаламен айтарлықтай ұқсастығына немесе ішінара сәйкестігіне аударуы керек.

Рецензент өзіне шолуға ұсынылған мақаладағы ақпарат пен идеялардың құпиялылығын сақтауы керек.

Ғылыми жарияланым авторының этикалық принциптері

Автор мақалада автордың бұрын еш жерде жарияланбаған жаңа ғылыми нәтижелері бар екеніне кепілдік береді. Көрінеу жалған немесе бұрмаланған мәлімдемелер этикалық емес мінез-құлыққа теңестіріледі және қабылданбайды.

Барлық мақалалар "плагиатқа қарсы" жүйесі арқылы міндетті тексеруден өтеді. Шамадан тыс қарыз алу, сондай-ақ кез келген нысандағы плагиат, соның ішінде ресімделмеген дәйексөздер, парафразалар немесе басқа біреудің зерттеу нәтижелеріне құқық беру этикаға жат және қолайсыз әрекеттер болып табылады.

Бұрын басқа авторлар жариялаған материалдардан жасалған жинақтар болып табылатын мақалаларды шығармашылық өңдеусіз және журнал редакциясы өздерінің авторлық түсінігінсіз жариялауға қабылдамайды.

Мақалада зерттеу жүргізу кезінде маңызы бар қазақстандық және шетелдік

басылымдарға библиографиялық сілтемелер жасалуы тиіс. Барлық дереккөздер ашылуы керек.

Автор журналға ұсынылған мақаланың қолжазбасы басқа ғылыми журналдың редакциясында қарастырылмағанына және бұрын жарияланбағанына кепілдік береді. Бұл қағиданы сақтамау жариялау этикасын өрескел бұзу ретінде қарастырылады және мақаланы шолудан шығаруға негіз береді.

Баспаның кәсіби этикасының принциптері

Баспа авторлық жұмысының сапалы жариялануына жауап береді.

Баспаның қызметі редакциялық кеңеспен және редакторлармен тығыз байланысты.

Баспа өз қызметінде:

- авторлардан алынған мәліметтерге қатысты журнал шыққан кезге дейін кез келген ақпараттың құпиялылығын қамтамасыз ету;
- мүдделі тараптармен өзара іс-қимылдың этикалық нормаларын сақтау.